

Acuzat fiindcă doresc sfințenie

Un tinerel de la Oradea mă acuză de pelagianism și cere Uniunii Baptiste să mă declare eretic și să-mi interzică să mai predic în Bisericele baptiste din România. El este un calvinist declarat și de pe această poziție mă acuză de pelagianism, pe care el zice că îl găsește în „Prefața” mea la cartea lui John Oswalt, „Chemați să fie sfinți”, publicată la Editura Cartea Creștină în 2008. Cartea aceasta este arminianistă. Eu sunt baptist român și cultul baptist român, prin Mărturisirea lui de credință, este arminianist, fiindcă afirmă că omul este liber să aleagă să răspundă chemării lui Dumnezeu și să împlinească poruncile lui Dumnezeu sau să le respingă. Un calvinist nu crede în voința liberă a omului, ci într-o strictă predestinare divină.

Așadar, faptul că am promovat o carte arminianistă nu este – în cultul baptist român – o erezie. Pentru un calvinist strict, arminianismul este o erezie, dar calvinistul este liber să creadă ce vrea și să scrie ce vrea, fără ca aceasta să ne deranjeze pe noi.

Ceea ce deranjează este neadevărul și acuzațiile nedrepte. Băiețelul acesta mă acuză de pelagianism și acesta este un neadevăr, prin care mi se face o nedreptate.

Pelagius a trăit pe la anul 400 după Cristos și a predicat la Roma că fără sfințenia vieții nimeni nu va vedea pe Dumnezeu. Atâta spun eu despre Pelagius, și până aici Pelagius este după cuvântul lui Dumnezeu, care spune că „fără sfințenie nimeni nu va vedea pe Dumnezeu” (Evrei 12:14).

Greșeala lui Pelagius a constat în modul în care și-a argumentat poziția. Adversarii lui își scuzau trăirea în păcat prin faptul că de la Adam încoace nimeni nu mai poate fi sfânt. Pelagius a sărit la cealaltă extremă și a spus că păcatul lui Adam nu l-a afectat decât pe el însuși și că fiecare om se naște liber de orice poluare a păcatului. În aceasta a greșit el și pentru aceasta a fost declarat eretic.

Așadar, erezia lui Pelagius n-a constat în credința lui că poți să trăiești o viață sfântă aici pe pământ, ci în lucrurile pe care le-a afirmat el despre consecințele neascultării de către primii oameni a poruncii lui Dumnezeu.

În Prefața mea la cartea „Chemați să fie sfinți”, scriu următoarele despre consecințele păcătuirii lui Adam și a Evei:

„Neascultarea primilor oameni a dus la alungarea lor din Grădină, la o vizibilă separare a lor de Dumnezeu, dar această neascultare a avut și efecte interioare, în ființa sau în structura oamenilor. În primul rând, omul nu numai că a comis păcat, ci păcatul a intrat în om ca o pervertire și ca o perversiune. Această „stricare” este descrisă în Geneza 6:5 prin următoarele cuvinte: „Domnul a văzut că răutatea omului era mare pe pământ și că toate întocmirile gândurilor din inima lui erau îndreptate în fiecare zi numai spre rău.” În al doilea rând, separarea de Dumnezeu a echivalat cu o „moarte”, în sensul ruperii omului de Sursa vieții. În sensul acesta, foarte real, în ziua în care a mâncat din pomul cunoașterii binelui și răului, omul a murit!” (pag. X).

Cu ceea ce am scris aici, eu arăt clar că nu sunt un pelagianist!

Unde deranjez eu pe unii de astăzi? Imediat după ce am scris cele de mai sus arăt că discuția majoră în teologie este: „Cât de radicală a fost stricarea omului?” În primele secole ale creștinismului, răspunsul a fost că omul și-a păstrat „chipul lui Dumnezeu” și capacitatea de a împlini poruncile lui Dumnezeu, pe baza faptului că Dumnezeu Însuși spune „Porunca aceasta pe care ți-o dau astăzi nu este mai presus de puterile tale” (Deuteronom 30:11) și pe baza a ceea ce spune Ioan: „Poruncile Lui nu sunt grele” (1 Ioan 5:3). Arminianiștii urmează și ei această poziție. În opoziție cu ei sunt cei care îi urmează pe Augustin, Luther și Calvin, care spun că omul este totalmente stricat, sau depravat, și deci nu mai poate să fie reparat și să trăiască în sfințenie în această viață.

Fiind arminian, eu nu urmez această linie de gândire.

Tânărul de la Oradea face o afirmație uluitoare: ”Teza fundamentală, legată de posibilitatea atingerii perfecțiunii în această viață a fost condamnată ca erezie de către biserica lui Cristos”.

Trebuie să-l informez și să vă informez pe toți că această afirmație este total neadevărată. Dacă ar fi așa, primul eretic ar fi Domnul Isus Cristos, care ne-a poruncit să fim desăvârșiți cum Tatăl nostru cel ceresc este desăvârșit. Al doilea eretic ar fi apostolul Pavel, care și-a făcut din desăvârșire țelul vieții (Filipeni 3: 11-15) și care ne scrie porunca: ”Desăvârșiți-vă!” (2 Corinteni 13:11) și după ei toți ceilalți autori ai Noului Testament! Este suficient să citiți

textele pe care le dau ca moto la cartea ”Chemați să fie sfinți”. le găsiți la începutul Prefetei cărții, pe care o reproduc la sfârșitul acestei expuneri. Iar ca să vă convingeți pe deplin, citiți toată cartea!

Ceva despre libertatea informației și despre libertatea de exprimare a propriei credințe. Ca șef de Editură, în anul 2003 am publicat în românește cartea de bază a lui Ioan Calvin, „Învățătura religiei creștine”. Am făcut o aprofundată documentare și am scris o prefață lungă de 30 de pagini despre Ioan Calvin și despre rolul lui în istorie, și chiar în istoria românilor. În încheiere precizez că noi, cei de la Editura Cartea Creștină, nu suntem calviniști, dar publicăm această carte fiindcă este importantă pentru cultura noastră (vezi acolo toate motivele pe care le-am enumerat).

De asemenea, am publicat o carte despre cele cinci teze fundamentale ale calvinismului, tot pentru ca cititorul român să aibă posibilitatea să cunoască punctul de vedere al calvinismului în teologie.

Cu aceeași dorință, înainte de toate de a informa publicul românesc, am publicat și cartea arminianistă a lui John Oswalt. Este adevărat că în prefață o recomand cu mare căldură și subscriu la ceea ce scrie el despre chemarea pe care ne-o face Dumnezeu ca să fim sfinți în această viață. Dar sunt în această carte și câteva idei cu care nu sunt de acord, și pe acelea le discut în „Postfață”.

Scriu aceste lucruri ca să vadă tinerii, mai ales cei calviniști, ce înseamnă corectitudinea în informare și în dezbateră teologică.

Nu intru în dialog cu ei, fiindcă le respect dreptul de a crede și de a scrie ce vor. Sunt liberi să atace cât vor concepțiile mele. Aceasta nu mă deranjează. Mă deranjează neadevărul!

Singurul lucru pe care am vrut să-l semnalez este că am fost acuzat pe nedrept că sunt pelagianist, ceea ce nu sunt. **În dezbaterile noastre, dacă suntem creștini adevărați, corectitudinea trebuie să fie totdeauna pe primul plan. Imediat după aceasta trebuie să vină bunătatea, dragostea pentru celălalt, chiar dacă are idei diferite de ale noastre, și respectul pentru om, pentru orice om!**

Atașez aici Prefața pentru care sunt acuzat

Prefață la ”Chemați să fie sfinți”

Titlul acestei cărți este luat din introducerea la scrisoarea apostolului Pavel către creștinii din Roma: „Deci, vouă tuturor care sunteți preaiubiți ai lui Dumnezeu din Roma, *chemați să fie sfinți...*” (Romani 1:7) și către creștinii din Corint: „...către Biserica lui Dumnezeu care este în Corint, către cei care au fost sfințiți în Cristos Isus, *chemați să fie sfinți...*” (1 Corinteni 1:2)

Alte declarații monumentale din Biblie pe această temă:

„În El (Cristos), Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii *ca să fim sfinți și fără pată (ireproșabili) înaintea Lui*”. – Apostolul Pavel, în Efeseni 1:4

„*Voia lui Dumnezeu este sfințirea voastră.*” – Apostolul Pavel, în 1 Tesaloniceni 4:3

„Așa cum Cel care v-a chemat este sfânt, *fiți și voi sfinți în tot comportamentul vostru.*” – Apostolul Petru, în 1 Petru 1:15

„Urmăriți pacea cu toți și *sfințirea, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu.*” – Epistola către Evrei 12:14

„Cine zice că rămâne în El, trebuie *să trăiască și el cum a trăit Isus*” – Apostolul Ioan, în 1 Ioan 2:6

„*Voi să fiți desăvârșiți, așa cum este desăvârșit Tatăl vostru care este în ceruri.*” – Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, în Matei 5:48

„*Voi să fiți sfinți, căci Eu sunt sfânt*” – Dumnezeu, în Levitic 11:44; 19:2; 20:7

Viitorul bisericilor baptiste din România depinde de ceea ce vor face credincioșii bapțiști cu învățătura biblică despre sfințenie!

Viitorul bisericilor pentecostale din România depinde de ceea ce vor face credincioșii pentecostali cu învățătura biblică despre sfințenie!

Viitorul bisericii ortodoxe din România depinde de ceea ce vor face credincioșii ortodocși cu învățătura biblică despre sfințenie!

Aceste afirmații radicale și șocante, adaptate de noi la România, sunt făcute de John N. Oswalt, autorul acestei cărți, referitor la toate bisericile din America și din întreaga lume.

Această declarație solemnă este punctul de pornire și teza fundamentală a cărții de față.

Autorul ne deschide Vechiul Testament și apoi ni-l deschide pe cel Nou și ne arată că Dumnezeu *pretinde* de la oameni sfințenie și perfecțiune în viața lor personală, în viața lor din familie, de la serviciu și din societate.

Protestul nostru imediat este pus în acest strigăt: *Dar așa ceva nu se poate! Nimeni nu poate fi sfânt în lumea aceasta! Nimeni nu poate fi perfect în lumea aceasta!*

Autorul ia în serios protestul și ne arată *de ce* este, într-adevăr, greu pentru om să ajungă la o viață sfântă și perfectă în lumea noastră. Dar el nu se oprește aici! El ne arată că *Dumnezeu are soluția la această problemă și că El ne oferă tot ce ne este necesar ca să împlinim sfințenia la care ne cheamă!*

Nu vom arăta aici ce spune autorul pe această temă, deoarece am face inutilă citirea cărții. Trebuie să arătăm, ca un ghidaj pentru cititor, că autorul spune trei lucruri de bază:

Dumnezeu *cere și așteaptă* de la oameni sfințenie și perfecțiune în gândire, în vorbire și în comportament.

În ființa umană există o „malformație”, un „defect”, care face ca cerința și așteptarea lui Dumnezeu să fie imposibile.

Dumnezeu oferă o soluție clară și practică pentru rezolvarea problemei și, odată soluția acceptată, cerința lui Dumnezeu și așteptarea Lui devin posibile.

Pentru înțelegerea mai clară a învățaturii creștine despre sfințenie și perfecțiune, oferim mai jos cititorului în primul rând o schemă biblică și apoi o schemă istorico-teologică a acestei teme.

În Biblie, totul începe prin Consiliul Trinității dinainte de creație, în care s-a luat decizia: „Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră” (Geneza 1:26).

Momentul tragic intervine atunci când primii oameni decid să nu-L asculte pe Dumnezeu, ci să urmeze gândurile minții lor proprii. Precizăm că „a cunoaște binele și răul” înseamnă a decide tu însuși și pentru tine ce este bine și ce este rău. Făcând aceasta, omul Îl exclude pe Dumnezeu din gândirea sa (Romani 1:19-21 și 28) și își declară independența față de Dumnezeu. A fost normal ca această decizie a omului să ducă la separarea lui de Dumnezeu.

Teza fundamentală a Noului Testament este că Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, devenit om, a rezolvat și a reparat tot ce a stricat Adam (Romani 5:12-19), făcând posibilă reluarea comuniunii omului cu Dumnezeu și făcând posibilă împlinirea proiectului făcut în Consiliul Divinității de a forma oameni care seamănă cu Dumnezeu, adică au un caracter și un comportament ca al Lui.

Ceea ce i se cere omului pentru a intra și a rămâne în această comuniune cu Dumnezeu, pentru a se transforma după chipul Lui este unirea cu Cristos și trăirea sub călăuzirea Duhului Sfânt.

Comuniunea cu Dumnezeu este definită în Noul Testament prin cuvântul „părtășie”, folosit de apostolul Ioan când scrie:

„Ce am văzut și am auzit aceea vă vestim și vouă, ca și voi să aveți părtășie cu noi, și părtășia noastră este cu Tatăl și cu Fiul Său Isus Cristos” (1 Ioan 1:3).

Cuvântul este folosit și de apostolul Pavel, care Îl include pe Duhul Sfânt în această părtășie cu întreaga Sfântă Treime:

„Harul Domnului Isus Cristos și dragostea lui Dumnezeu și părtășia Duhului Sfânt să fie cu voi toți” (2 Corinteni 13:14).

Noi ne referim astăzi la această comuniune sau părtășie cu Dumnezeu prin expresia „relație personală cu Dumnezeu.”

Cândva, în decursul istoriei creștinismului, au apărut o serie de idei noi, care păreau a fi bune la acea dată, dar care au făcut ca relația personală cu Dumnezeu să se piardă. Un asemenea eveniment, care a avut loc pe la anul 250 d.Cr., a fost introducerea preoției și a concepției că preotul, prin sfintele taine, împarte credinciosului iertarea de păcate. Prin aceasta, relația personală a credinciosului cu Dumnezeu a fost înlocuită cu relația lui cu Biserica. Credinciosului i se spunea, pur și simplu, că de relația lui cu Dumnezeu se ocupă biserica și preotul. Și aceasta însemna implicit că indiferent cum trăiește el, biserica îi procură iertarea de păcate.

Dar ca să înțelegem mai bine unde este problema teologică referitor la posibilitatea sfințeniei și a desăvârșirii umane, trebuie să ne uităm puțin mai de aproape la ceea ce s-a întâmplat în Grădina Eden, la evenimentul relatat în Geneza capitolul 3.

Neascultarea primilor oameni a dus la alungarea lor din Grădină, la o vizibilă separare a lor de Dumnezeu, dar această neascultare a avut și efecte interioare, în ființa sau în structura oamenilor. În primul rând, omul nu numai că a comis păcat, ci păcatul a intrat în om ca o pervertire și ca o perversiune. Această „stricare” a omului este descrisă în Geneza 6:5 prin următoarele cuvinte:

„Domnul a văzut că răutatea omului era mare pe pământ și că toate întocmirile gândurilor din inima lui erau îndreptate în fiecare zi numai spre rău.”

În al doilea rând, separarea de Dumnezeu a echivalat cu o „moarte”, în sensul ruperii omului de Sursa vieții. În sensul acesta, foarte real, în ziua în care a mâncat din pomul cunoașterii binelui și răului, omul a murit!

Problema teologică majoră este aceasta: Cât de radicală a fost stricarea omului? Teologii din primele patru secole de creștinism i-au considerat pe primii oameni niște copii care încă trebuiau să crească. Neascultarea lor era echivalentă cu alunecarea sau împiedecarea copiilor și cu căderea lor: este normal ca ei să cadă, dar ei se ridică și merg mai departe și, pe măsură ce cresc, devin tot mai apti să rămână stabili pe picioare în tot mersul lor. Tot astfel, Adam și Eva, copii fiind, au alunecat, s-au poticnit, dar lucrul acesta nu a fost catastrofal și nu a avut consecințe catastrofale asupra structurii umane.

Iată câteva elemente ale modului în care era privit omul în primele patru secole de gândire creștină. *Chipul* lui Dumnezeu stă în faptul că omul este o ființă rațională. *Chipul* lui Dumnezeu în om, raționalitatea lui, nu a fost afectat de păcatul lui Adam. *Asemănarea* cu Dumnezeu se considera că se referă la moralitatea omului, care a fost pierdută prin Adam, dar care poate fi recâștigată prin Cristos. Omul este o ființă liberă, liberă să aleagă, să decidă, să se autodetermine și Dumnezeu îi respectă omului libertatea de a alege.

Această concepție despre om s-a schimbat brusc și radical la începutul secolului al V-lea. Iată cum. La anul 405 d. Cr. a venit din Britania la Roma un călugăr pe nume Pelagius. Omul acesta era pasionat de sfințenie, adică el credea

că a fi creștin înseamnă a trăi o viață curată, fără păcat, adică sfântă. El a fost șocat când a văzut viața păcătoasă a creștinilor din Roma și a început să predice despre necesitatea sfințeniei în viața creștinilor. Credincioșii din Roma au obiectat că de la Adam înapoi nimeni nu mai poate trăi în sfințenie. Pelagius a contracarat, argumentând că păcatul lui Adam l-a afectat numai pe acesta și că fiecare om poate, dacă vrea și dacă își dă silința, să trăiască fără să păcătuiască.

Trebuie să precizăm că noi nu știm exact cum și-a argumentat Pelagius concepția, deoarece cărțile pe care le-a scris el au fost arse. Știm despre afirmațiile sale numai din ceea ce scriu adversarii lui și din citatele pe care le dau aceștia din scrierile lui. Probabil că dacă am avea cărțile lui în întregime și am vedea modul în care și-a argumentat punctul de vedere am fi înclinați să-i dăm mai mult credit decât o putem face pe baza a ceea ce cunoaștem de la adversarii lui. Oricum ar sta lucrurile, teza fundamentală a lui Pelagius este clară: el afirmă că creștinul poate trăi o viață sfântă, o viață fără păcat.

Cel care și-a luat sarcina să-l combată pe Pelagius a fost episcopul Augustin, din Africa de Nord. Țineți cont, deci, că problema în dezbatere era afirmația că creștinul poate fi sfânt, fără păcat. Augustin s-a ridicat să demonstreze că lucrul acesta nu-i adevărat. Pentru a-și dovedi poziția, Augustin a dezvoltat o nouă teologie; repet, a dezvoltat un întreg sistem nou de teologie, care nu mai existase până atunci în creștinism.

Augustin începe prin a prezenta o nouă concepție despre Adam. Primul om, spune Augustin, a fost o ființă superioară, o ființă aflată extraordinar de sus, o ființă perfectă. Când Adam a decis să nu-l asculte pe Dumnezeu, actul acela a fost o sfidare conștientă a lui Dumnezeu și aceasta a avut consecințe extraordinar de mari și de radicale. Iată câteva dintre aceste consecințe catastrofale:

Adam a *căzut* de la statura de creatură asemănătoare cu Dumnezeu la o nevrednicie ca aceea a unui vierme. Să notăm aici că Augustin este cel care a introdus concepția despre „căderea” omului. Cuvântul „cădere” cu referire la primul om nu se găsește în Biblie. Apostolul Pavel, care discută problema în Romani 5:12-19, se referă doar la „neascultarea” primului om.

Prin „cădere”, ființa omului a fost complet deteriorată. În special, ceea ce a fost stricat a fost voința omului. Omul nu mai poate nici măcar *voi* să facă binele. El nu mai poate să voiască decât răul. Această pervertire totală a omului a căpătat numele de „depravare totală” (după engleză: *total depravity*)

Omul nu mai poate fi reparat din această corupere. Nu ne mai putem aștepta ca el să mai vrea altceva decât să păcătuiască.

Dumnezeu, în dreptatea Lui, condamnă întreaga omenire la pedeapsă eternă. Astfel, omenirea este o masă de depravați și o masă de condamnați.

Din masa aceasta de condamnați, Dumnezeu, prin harul Său, alege un număr de oameni pentru mântuire. Harul acesta este irezistibil, adică cei aleși de Dumnezeu vor crede în El pentru că harul le dă această credință.

Cei aleși (predestinați) vin la biserică și preotul le împarte iertarea și mântuirea prin botez și prin celelalte sacramente (ritualuri, taine). Trebuie să știm că Augustin a fost unul dintre cei mai ritualiști teologi din antichitate. El a fost cel care a acordat bisericii puteri nelimitate în toate domeniile. Prin aceasta, și prin altele, el a fost întemeietorul teologiei catolice.

Rețineți că Augustin le-a dezvoltat pe toate acestea pentru a-l combate pe Pelagius, mai exact pentru a „demonstra” că nu ne mai putem aștepta ca oamenii să fie sfinți, să trăiască o viață curată!

Sistemul de gândire al lui Augustin a fost dezvoltat în secolele următoare pe două coordonate. Prima este dogma că biserica iartă păcatele credincioșilor ei. Dar biserica poate pretinde ca credinciosul să plătească pentru această iertare. Pe această cale a gândirii s-a ajuns la „indulgențe”, la acele certificate pentru iertarea păcatelor pe care oamenii le puteau cumpăra pe bani. A doua este dogma că biserica poate impune credinciosului să-și ispășească păcatul prin „canoane” (termenul ortodox românesc) sau „penitențe” (termenul catolic), care constau din posturi, mătăanii, pelerinaje la mănăstiri, bătăi cu biciul etc.

Cu acestea ajungem la Martin Luther (1483-1546). În tinerețe, după ce a fost o vreme student la drept, s-a făcut călugăr într-o mănăstire augustiniană, adică o mănăstire în care baza gândirii și a trăirii o formau învățăturile lui Augustin. Luther era foarte dăruit vieții de călugăr și era extrem de exigent cu sine, în sensul că pentru cele mai mici greșeli, reale sau închipuite, se ducea la duhovnicul său și se spovedea, acesta îi dădea să facă penitențe, iar el se pedepsea cu cea mai mare strășnicie pentru a-și ispăși vinovăția. Apoi trebuia să se cuminece, pentru ca prin ritualul acesta să obțină iertarea de păcate.

Două evenimente au avut apoi loc în viața lui Luther, și acestea i-au schimbat viața și au schimbat cursul istoriei. Primul eveniment a fost că Luther, ca pregătire pentru predarea unui curs de teologie la Universitatea din localitatea

lui, a început să studieze epistola apostolului Pavel către Romani. Ajungând la capitolul 3 al epistolei, Luther a înțeles că Fiul lui Dumnezeu a murit pentru *toate* păcatele lui și a făcut ispășire completă pentru ele. Concluzia i-a răsărit izbitor în minte: Atunci eu nu mai trebuie să mă pedepsesc și astfel să-mi ispășesc eu însumi păcatele! Trebuie doar să-mi însușesc ce a făcut Cristos pentru mine, și apostolul Pavel spune că aceasta o fac printr-un act de credință!

Al doilea eveniment a fost că papa de la Roma, pentru a termina catedrala Sfântul Petru din Roma, a început o mare campanie de vânzare de indulgențe, adică de certificate pentru iertarea de păcate. Martin Luther, cu noua lui înțelegere din Romani 3, că Isus a murit pentru toate păcatele omenirii, le-a ispășit și a obținut astfel iertarea lui Dumnezeu pentru cei ce cred în jertfa Lui, a început să vadă că a vinde iertarea de păcate pe bani este o înșelăciune și s-a hotărât să ia atitudine împotriva ei, cu riscul vieții. Astfel a scris el cele 95 de teze împotriva indulgențelor și, prin aceasta, a declanșat Reforma religioasă în 1517.

În gândirea de reformator religios a lui Martin Luther, moartea lui Isus Cristos ca jertfă pentru păcatele noastre a căpătat locul central. El a simțit nevoia să o explice într-un mod nou, și pentru aceasta a ales concepte juridice. Să ținem cont că în tinerețe a început să studieze dreptul și deci era înclinat spre o gândire juridică. Iată cum a formulat el doctrina morții lui Cristos pentru păcatele omenirii în termeni juridici. La tribunalul divin, Dumnezeu a făcut un dublu transfer: a transferat asupra Fiului Său păcatele noastre și a transferat în contul nostru dreptatea Fiului Său. Fiindcă este vorba de un *transfer juridic al dreptății*, Luther a spus că noi suntem *îndreptățiți*, sau *justificați*: când cineva crede în jertfa lui Cristos, este îndreptățit, adică este socotit sau considerat drept și este declarat drept.

Mergând apoi un pas mai departe în formularea doctrinară a lui Luther, ceea ce a făcut Dumnezeu prin Cristos este *har*. În românește, acest cuvânt este o transliterare din grecește, unde cuvântul este *haris*. Conotația principală a cuvântului este aceea de *grație* și *grațiere*. Este o acțiune a Judecătorului Suprem, fără vreun merit din partea celui căruia i se acordă. Singurul lucru care i se cere lui este să o primească prin credință. Când omul crede în ceea ce a făcut Dumnezeu prin Cristos pentru el (acțiune a harului divin), el este îndreptățit. Mântuirea este această îndreptățire. Cu alte cuvinte, mântuirea omului este produsă prin har și este însușită prin credință.

Să urmărim cum continuă gândirea lui Luther. Pentru că mântuirea omului de păcate a făcut-o Dumnezeu prin Cristos, adică este produsă prin har, mântuirea omului este astfel completă, adică nu mai trebuie să i se mai adauge nimic, nu mai este necesară o liturghie prin care să se producă trupul și sângele lui Cristos pe masă. Pentru aceasta a accentuat Luther că mântuirea este *numai prin har*, sau în limba latină în care scria el – *sola gratia*.

De asemenea, mântuirea nu se capătă plătind bani bisericii ca să ne acorde iertarea, ci fiecare individ o poate obține direct de la Dumnezeu printr-un act de credință. Astfel, Luther a ținut să sublinieze că mântuirea este *numai prin credință*, în latină *sola fide*.

Așa a ajuns Luther la formula că mântuirea este *sola gratia et sola fide*, adică *numai prin har și numai prin credință*. Trebuie să subliniem că aceasta a fost esența Reformei religioase și că îndreptățirea omului prin credința în jertfa Domnului Isus Cristos este cucerirea cea mai de preț a Reformei.

Dar Martin Luther și-a avut limitele lui. Să ne amintim că el a fost format ca teolog într-o mănăstire augustiniană. Adică în gândirea lui se înrădăcinase ideea că ființa umană este catastrofal *căzută*, că este totalmente *coruptă (depravată)* și că în special *voința* omului este iremediabil viciată. Din cauza acestui fapt (pentru Luther acesta era un fapt fundamental!), Luther nu se mai putea aștepta la o transformare a ființei umane. Ca atare, Luther a redus mântuirea la un act juridic, prin care Dumnezeu ne *îndreptățește*, adică ne *consideră* drepti, dar fără să ne și *facă* drepti.

Pentru a justifica poziția aceasta, Luther a scris cartea *Despre sclavia voinței* (1525), în care susține teza augustiniană a depravării totale, o stare a omului căreia nu i se mai poate face remediere. Și astfel, Luther a ajuns să formuleze teologia lui că omul rămâne pentru totdeauna păcătos, dar că prin credință el este justificat, adică este *considerat* drept. Formula lui Luther în limba latină a fost: *semper peccator et justus*, adică „întotdeauna păcătos dar îndreptățit.”

Jean Calvin (1509-1564), celălalt mare reformator, și-a însușit și el concepția lui Augustin despre totala depravare a omului și despre predestinarea sau alegerea de către Dumnezeu a unui anumit număr de oameni pentru mântuire. Calvin a fost și mai vehement în a vorbi despre om ca despre o ființă total coruptă, total depravată.

Prin urmare, ca urmași fideli ai lui Augustin, atât Martin Luther cât și Jean Calvin au dat naștere unei mișcări protestante cu o concepție foarte pesimistă despre om și despre capacitatea lui de transformare și de trăire în sfințenie. Trebuie totuși să semnalăm că în cadrul luteranismului din Germania, pe la 1700 a apărut mișcarea pietistă, cu un puternic accent pe trăirea unei vieți curate. De asemenea, în cadrul calvinismului a apărut în Anglia, între 1600-1700, mișcarea puritanilor, care – așa cum arată și numele care li s-a dat – erau preocupați puternic de puritatea vieții. Tot în cadrul calvinismului, pe la 1850, în Africa de Sud s-a afirmat Andrew Murray cu învățătura lui despre viața în Cristos care se manifestă prin sfințenia trăirii. Dar trebuie să subliniem că acestea au fost excepții în cadrul respectivelor culte și că ele au apărut în ciuda teologiei lor și ca un protest la pesimismul generat de acea teologie.

Să ne uităm acum la o altă ramură a protestantismului. Trebuie să subliniem puternic că luteranismul și calvinismul sunt doar două dintre mai multele forme pe care le-a luat Reforma. Înainte de toate, este bine să ne amintim că la mai bine de un secol înainte de Luther s-a ridicat Jan Hus, care a tradus Biblia în limba cehă, și pentru lucrarea lui de reformator a fost ars pe rug de către catolici la Praga, în 1415. Mișcarea „husită” a continuat și după moartea lui Hus, adepții lui fiind cunoscuți mai ales cu numele de „frații moravieni.”

O altă mișcare de Reformă a fost cea a anabapțiștilor, începută la Zürich în 1525, unde un prim grup de reformatori au fost rebotezați (de aici și numele de ana-bapțiști, adică re-botezători). Unul dintre cei mai mari teologi ai mișcării anabaptiste a fost Balthazar Hubmaier, care a fost ars pe rug de catolici la Viena în 1528. Cu un an înainte de a muri, Hubmaier a scris o carte despre libertatea voinței, în care s-a ridicat împotriva învățăturii lui Luther pe această temă și a arătat cât de dăunătoare era aceasta pentru viața credincioșilor.

Mișcarea anabaptistă în întregimea ei a pledat pentru dreptul fiecărui om de a alege singur ce credință să aibă și, ca o consecință logică, a propovăduit capacitatea omului de a alege.

Trebuie să amintim în acest loc protestul lui Jacobus Arminius (1560-1609) din Olanda împotriva calvinismului rigid. Acesta a adus următoarele „corectări” la calvinismul strict care se instaurase în Olanda:

Alegerea omului de către Dumnezeu este condiționată de credința acestuia în jertfa și în domnia lui Isus Cristos.

Ispășirea lui Cristos este făcută pentru toți oamenii (nu numai pentru cei aleși).

Omul se poate opune harului lui Dumnezeu care i se oferă.

Mântuirea poate fi pierdută.

Mântuirea finală este condiționată de continuarea în credință până la moarte.

De la frații moravieni, un pastor anglican pe nume John Wesley (1703-1791) a preluat ideea că Isus Cristos a făcut tot ce era necesar pentru iertarea noastră de păcate, dar că noi trebuie să facem o alegere personală a lui Cristos, care este însoțită de o convertire, de o totală reorientare a vieții. John Wesley însuși a trăit o asemenea convertire în cadrul unei adunări a fraților moravieni din Londra în 1738. De atunci, el s-a angajat într-o uriașă campanie de evanghelizare în lungul și-n latul Marii Britanii timp de peste cincizeci de ani. El s-a dovedit a fi o forță spirituală gigantică, fiind folosit de Dumnezeu pentru convertirea unui număr enorm de oameni. Wesley a fost preocupat nu numai de convertirea oamenilor ci și de creșterea lor în sfințenie. El a fost primul teolog protestant care a dezvoltat o teologie clară a posibilității sfințirii practice a credincioșilor, atât prin predici și articole, cât mai ales în cartea lui intitulată *A Plain Account of Christian Perfection (O explicație simplă a perfecțiunii creștine)*.

Wesley a fost un teolog arminian, aderând la toate punctele arminianismului expuse mai sus. El a considerat că numai în cadrul acestui sistem de gândire se poate vorbi de o angajare liberă a credinciosului în procesul de sfințire a vieții. Căci, conform concepției lui Wesley, sfințirea vieții unui credincios este un proces, și în cadrul acestui proces există cel puțin două momente decisive. Primul moment este cel al convertirii, când sângele Domnului Isus îl curățește, îl spală, îl sfințește. Dar la acel moment credinciosul nu cunoaște o mulțime de lucruri despre Dumnezeu, despre sine însuși și despre viața cu Dumnezeu. Trebuie să treacă un timp în care el să crească în cunoaștere și în experiență în aceste domenii. Apoi vine un moment în care Duhul Sfânt îi descoperă credinciosului noi domenii din viața sa în care are nevoie de schimbare, de sfințire. Aceste descoperiri îl duc pe credincios la o criză, când trebuie să decidă dacă acceptă să facă o predare nouă, o predare totală lui Dumnezeu. Dacă face această predare, în momentul acela Dumnezeu îl sfințește pe deplin și îl umple pe deplin cu Duhul Sfânt. Wesley citează rugăciunea lui Pavel pentru tesaloniceni: „Dumnezeul păcii să vă sfințească El Însuși pe deplin; și duhul

vostru, sufletul vostru și trupul vostru să fie păzite întregi, fără pată, la venirea Domnului nostru Isus Cristos” (1 Tesaloniceni 5:23. Italicele ne aparțin, I. Ț.). Pe baza textului citat mai sus, Wesley a numit procesul acesta „sfințenie deplină” (în engleză, *entire sanctification*). Aceasta nu înseamnă că credinciosul nu va mai greși niciodată, dar înseamnă că de acum inima lui este totalmente a Domnului, că el este „desăvârșit în dragoste” (1 Ioan 4:18) și că viața lui începe să manifeste o remarcabilă asemănare cu cea a Domnului Isus.

Wesley îi organiza pe noii convertiți în grupe de studiu, de rugăciune și de părtășie pentru creștere împreună în sfințenie. Pentru că el era extrem de metodic în lucrarea aceasta de creștere spirituală a credincioșilor, mișcarea lui a căpătat numele de „metodism.” El a făcut tot ce a putut și a rămas în cadrul bisericii anglicane, dar după moartea lui mișcarea a fost exclusă din cultul anglican și a devenit cult aparte, cultul metodist.

Mișcarea începută de Wesley în Marea Britanie s-a extins și în America, unde s-a format cultul metodist și cultul wesleyan, dar mișcarea de sfințire a cuprins și alte culte evanghelice și a dat naștere la ceea ce s-a numit *the holiness movement*, adică „mișcarea de sfințenie”. Două au fost formele principale pe care le-a luat această mișcare. În primul rând, în biserici se făceau adunări speciale de rugăciune și de stăruință pentru „sfințenie deplină.” În al doilea rând, vara se țineau adunări mari în corturi pentru studiu biblic, pentru predici care chemau la predare totală care să ducă la umplerea cu Duhul Sfânt și la sfințirea vieții. Mișcarea aceasta a contribuit enorm, atât în Anglia cât și în America, la mari treziri spirituale și la o remarcabilă asanare morală a societății. Moralitatea proverbială care exista în aceste țări la începutul secolului al XX-lea a fost în cea mai mare parte produsul acestei mișcări pentru sfințirea vieții. Către sfârșitul secolului al XIX-lea în America au apărut câteva culte noi dedicate specific doctrinei de sfințenie deplină. Trebuie să menționăm de asemenea că în cadrul acestor mișcări pentru sfințenie deplină a apărut și mișcarea penticostală.

În concluzie, trebuie să spunem că până în zilele noastre creștinismul protestant este împărțit în aceste două ramuri majore: (1) ramura augustiniană, care îi cuprinde pe luterani și pe calviniști (care se numesc oficial „reformați”) și o serie de culte baptiste („Particular Baptists”, „Southern Baptists”, „Reformed Baptists” etc.) și (2) ramura arminiană, care cuprinde toate formele de anabapțiști (menoniți, huteriți, amish etc.), metodiștii, o serie de culte baptiste și o mulțime de alte culte evanghelice. Trebuie să știm că aproape toate

mișcărilor evanghelice care au pătruns în mediul ortodox din Europa de Răsărit sunt arminiene. Abia în ultima vreme începe să se răspândească un curent calvinist în sânul acestor culte.

John N. Oswalt, autorul cărții de față este un teolog wesleyan de seamă. El a fost profesor de Vechiul Testament mai bine de 25 de ani la celebrul seminar wesleyan Asbury Theological Seminary, din Wilmington, Kentucky, iar acum este profesor la Wesley Biblical Seminary din Jackson, Mississippi. În anul 1993 am avut bucuria să-l avem între noi la Băile Felix de lângă Oradea, unde a împărtășit cu un mare număr de păstori învățătura despre sfințenia vieții.

John N. Oswalt crede cu toată convingerea în posibilitatea „sfințirii depline”, așa cum o definește atât apostolul Pavel cât și întreaga Scriptură. Să ne amintim că marea cotitură în creștinism a fost produsă atunci când Pelagius a chemat creștinătatea la sfințenia vieții și când Augustin a dezvoltat sistemul lui teologic cu scopul expres de a demonstra că sfințenia vieții nu mai este posibilă.

Citind cartea lui Oswalt, *Chemați să fie sfinți*, vom vedea că întreaga Biblie ne spune că Dumnezeu ne cere să fim sfinți, *așteaptă* să fim sfinți și ne *oferă* tot ce ne este necesar ca să fim sfinți.

Lupta se dă, așadar, între cei ce zic că astăzi nimeni nu mai poate fi sfânt și au dezvoltat în consecință ceea ce Oswalt numește „o religie a păcătuirii” (dar cu conștiința împăcată că nu poate fi altfel) – pe care o au mulți evanghelici de astăzi – și între cei care iau serios ceea ce scrie în Biblie pe această temă și Îl cred pe Dumnezeu că sfințenia este necesară pentru a avea o relație personală cu El și că El ne-a dăruit tot ce ne trebuie pentru a putea să trăim în sfințenie.

Viitorul se decide aici: Vom face noi să se instaleze și să triumfe o religie a sfințeniei vieții sau vom continua să promovăm o religie a păcătuirii? În lupta aceasta se decide viitorul religiei creștine. Și de ea depinde viitorul tău, depinde caracterul tău, depinde felul tău de viață și eternitatea ta.

Iosif Țon